

Een simpele vergelijking?

Auteur(s):

Treumann, P.

*De auteur is werkzaam bij het Ministerie van Verkeer en Waterstaat.***Verschenen in:**

ESB, 83e jaargang, nr. 4170, pagina D30, 8 oktober 1998

Rubriek:

Reactie

Trefwoord(en):

publiek, private, samenw erking

Dit artikel is een reactie n.a.v.: [Selectie van pps-projecten](#), *ESB-dossier*, 8 oktober 1998, blz. D27-D31.

Een reactie op dit ambitieuze onderwerp en deze analyse kan uiteraard alleen maar summier zijn. Het ware te hopen dat de afweging tussen pps en de 'klassieke' publieke variant zo eenvoudig is, als een vergelijking puur op basis van kosten en baten suggereert. Een belangrijk vraagstuk is bijvoorbeeld of de realisatie van het overheidsbeleid bij private uitvoering op degelijke wijze gewaarborgd is, of dat de overheid op beleidsgebied iets moest inleveren.

Een gesimplificeerd voorbeeld: 'paylanes' of tolwegen. Overheid en bedrijfsleven kunnen uiteenlopende doelen hebben. Overheidsbeleid is gericht op maximaal gebruik van wegcapaciteit, de private exploitant richt zich op maximaal rendement. Het optimum in omzet van de private partij zou best wel eens ver van het optimum (aantal) van de overheid af kunnen liggen gezien de inelasticiteit van de vraag naar autowegen. Tegenover geldelijk voordeel, gedisconteerd of niet, staat een verminderde beleidsrealisatie. Daarmee wordt de beslissing een politieke.

Nu is dit een eenvoudig voorbeeld, moeilijker wordt het wanneer waarborgen voor toekomstig beleid geschapen moeten worden, zowel ter bescherming van de overheid - wil maximale beleidsvrijheid - als voor de private partij - wil beschermd worden tegen (dure) willekeur.

De moeilijke keuze van de discontovoet wordt vaak omzeild door omschrijvingen als: bij private uitvoering doen zich "efficiencyverschillen voor bij zowel de kosten als de opbrengsten van het project".

In de tekst wordt beoogd dat de discontovoet een nauwe relatie met het risico behoort te hebben. Mijn opvatting is dat de hoogte van de discontovoet ook voor de private ondernemer niet altijd een goede maatstaf voor het risico is. Een kwantitatieve benadering van risico in statistische termen is bij de meeste projecten onmogelijk is. Het gaat niet om een verzekeringspremie. De wetten der grote getallen werken niet bij eenmalige investeringen. De risicobeoordeling door de ondernemer vindt op geheel andere wijze plaats.

Hoe dan wel? Grote projecten met grote onzekerheden kunnen worden onderverdeeld in hapklare brokken en deze kan men uitbesteden op een geschikt moment: tijdens, of wellicht zelfs na de bouw. Daardoor mobiliseert men bouwers en exploitanten voor dat onderdeel en mobiliseert men specialisten op een zodanig tijdstip dat hun markt beter inschatbaar is.

Overigens is het naar mijn mening niet onoverkomelijk als overheid en particuliere sector een verschillende discontovoet hanteren. Een overheid, en zeker de Nederlandse, heeft ook een langere tijdshorizon waarbinnen zij voor- en nadelen afweegt. Een lagere discontovoet die toekomstige baten hoger waardeert past daar zeer wel in. Men ziet dan ook dat de overheid vanwege haar lange termijn visie initiatieven ontwikkelt die dan later naar de markt gebracht worden wanneer risico's verminderd zijn, marktaandeel gevestigd is en de baten binnen de tijdshorizon van de ondernemer acceptabel geworden zijn.

ESB-dossier: Publiek private samenwerking

Inleiding

J.W. Oosterwijk, [Meer waarde door samenwerken](#)

E.J. Bartelsman, M. Canoy, C. van Ewijk en B.A. Vollaard, [Economie van publiek private samenwerking](#)

L. Meijdam, [Kiezen uit twee kwaden](#)

M. Spackman en Th. Van Dijk, [Ervaringen met publiek private samenwerking in het Verenigd Koninkrijk](#)

A.M.J. Kreukels en J.R. Hakfoort, [Het leerproces bij pps](#)

Japan

A. Bongenaar, ['Window dressing' in Japan](#)

J.H.J. Zegering en N.E.M. de Jager, [Japan kan beter leren van Nederland](#)

Samenwerken

G.R. Teisman, [Procesmanagement: de basis voor partnerschap](#)

W. Lemstra, [Een proces met uitzicht](#)

Afwegen

W. Korving en J.G. in 't Veld, [Selectie van pps-projecten](#)

P. Treumann, Een simpele vergelijking?

Aanbesteden

B.A. Vollaard en W. Witteveen, [Private kennis voor publieke behoeften](#)

J.R. Hakfoort, [Overheid en markt](#)

J.H.M. van Bussel, H. van Engelenburg en G.J. van 't Land, [De Rietvelden, een vernieuwd bedrijventerrein met pps](#)

Epiloog

H.A. Keuzenkamp, [De moraal](#)